

DI HEVOKÊ DE TEWANDINA BIRESERÊ
CÜMLEDE NESNENİN EĞRİLTİLMESİ

Biresera di hevokan de ku pirahî li pey kirdeyê cih digre, li gorî `mêbûn` û `nêrbûnê` di dema niha û ya bê de divê were tewandin. Ji bo nêr `î`, ji bo mê `e`, ji bo kom `an` tê pey navdêra bireser e. Di dema borî de pêwîstî bi tewandina bireserê namîne, ji ber ku dema di hevokê de bireser hebe, kirde ditewe. *(Cümlelerdeki nesne ki çoğunlukla öznenen sonra yer alır dışıl eril olma durumuna göre şimdiki ve gelecek zamanda eğriltilir. Eril için `î`, dışıl için `e` nesne olan ismin sonuna getirilir. Geçmiş zamanda nesnenin eğriltilmesine ihtiyaç yoktur zira cümlede nesne olduğunda, özne eğriltilmektedir.):*

Mînak:

Ew kursiyekî tîne.

O bir sandalye getiriyor.

Ewê kursiyekî bîne.

O bir sandalye getirecek.

Wî kursiyek anî.

O bir sandalye getirdi.

Mamoste tê.

Öğretmen geldi.

Leşker diçin.

Askerler gidiyorlar.

Kurik nameyekê dinivîsîne. Çocuk bir mektup yazıyor.

Dewran kursiyekî tîne.

Devran bir sandalye getiriyor.

Dewran kursiyekî nayne.

getirmiyor.

Devran bir sandalye

Jin deriyî vedike.

Kadın kapıyı açıyor.

Jin deriyî naveke.

Kadın kapıyı açmıyor.

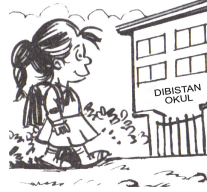
Leyla paceyê digre.

Leyla pencereyi kapatıyor.

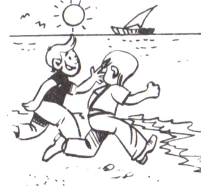
Ma Leyla paceyê digre?

Leyla pencereyi kapatıyor mu?

Keçik diçe.
Kız gidiyor.

Zarok dilizin.
Çocuklar oynuyorlar.

Ciwan dibeze.
Genç koşuyor.

Ew avjeniyê dikin.
Onlar yüzüyorlar.

Postevan nameyekê tîne.
Postacı bir mektup getiriyor.

Kurik paceyê vedike.
Genç pencereyi açıyor.

Zilam deriyî şanî dide.
Adam kapıyı gösteriyor.

Dewran sêvekê dide.
Devran bir elma veriyor.

Xwendekar pirtûkekê dikire.
Öğrenci bir kitap satın alıyor.

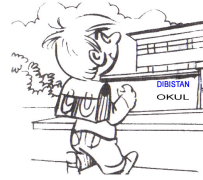
Ma Hozan deriyî digre?
Hozan kapıyı kapatıyor mu?
Na, Hozan deriyî nagre.
Hayır, Hozan kapıyı kapatmıyor.

Ma jin nameyekê dinivîsîne?
Kadın bir mektup yazıyor mu?
Na, ew nameyekê nanivîsîne.
Hayır, kadın bir mektup yazmıyor.

Ma xwendekar çenteyî tîne?
Öğrenci çantayı getiriyor mu?
Erê, ew çenteyî tîne.
Evet, o çantayı getiriyor.

Ma zilam çayê vedixwe?
Adam çay içiyor mu?
Erê, ew çayê vedixwe.
Evet, o çay içiyor.

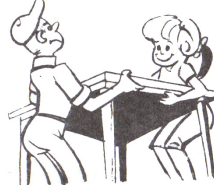
Ma ajokar kursiyekî tîne?
Şoför bir sandalye getiriyor mu?
Na, ew kursiyekî nayne.
Hayır, o bir sandalye getirmiyor.
Ew pakêtekê tîne.
O bir paket getiriyor.

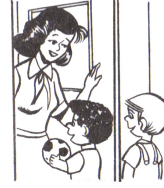
Gelo polis didin pey erebeyê?
Polisler arabayı izliyorlar mı?
Erê ew didin pey erebeyê.
Evet, onlar arabayı izliyorlar.

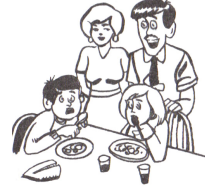
Qey kurik kumekî dikire?
Genç bir şapka satınalıyor mu?
Na, ew kumekî nakire.
Hayır, o bir şapka satınalmıyor.

Qey xwendekar gogekê tîne?
Öğrenci bir top getiriyor mu?
Erê, ew gogekê tîne.
Evet, o bir top getiriyor.

Ma zarok rojnameyekê dixwînin?
Çocuklar bır gazete okuyorlar mı?
Na, zarok rojnameyekê naxwînin.
Hayır, çocuklar bir gazete okumuyorlar.

Ma keçik dolabê vedike?
Kız dolabı açıyor mu?
Erê, keçik dolabê vedike.
Evet, kız dolabı açıyor.

Ma birêz Seyfo radyoyekê dikire?
Bay Seyfo bir radyo satınalıyor mu?
Erê, ew radyoyekê dikire.
Evet, o bir radyo satınalıyor.

Ma xwendekar mamosteyê dibînin?
Öğrenciler öğretmeni görüyorlar mı?
Erê, ew mamosteyê dibînin.
Evet, onlar öğretmeni görüyorlar.

Qey bijijk erebeyekê dikire?
Doktor bir araba satın alıyor mu?
Erê, ew erebeyekê dikire.
Evet, o bir araba satın alıyor.

Qey Dewran û Zînê bang li psîkê dikin?
Devran ve Zine kediye sesleniyorlar mı?
Na, ew bang li psîkê nakin.
Hayır, onlar kediye seslenmiyorlar.

Gelo şagirt sêniyê tîne?
Garson tabaği getiriyor mu?
Na, ew sêniyê nayne.
Hayır, o tabaği getirmiyor.

Ma hemşîre kêrê dide?
Hemşire bıçağı veriyor mu?
Na, ew kêrê nade.
Hayır, o bıçağı vermiyor.

FÊRBÛN/ALIŞTIRMA

A-Van hevokan bikin ên neyênî. *(Bu cümleleri olumsuz cümle yapınız.)*

- 1-Zarok radyoyê pêdixe.
- 2-Leyla şerbetekê tîne.
- 3-Bijîjk psîkekê dikire.
- 4-Dewran nameyekê dixwîne.
- 5-Polîs darê şanî dide.
- 6-Ker sêvekê dixwe.

B-Van hevokan bikin ên erênî. *(Bu cümleleri olumlu cümle yapınız.)*

- 1-Mamoste rojnameyekê nayne.
- 2-Silo deriyî nagre.
- 3-Kûçik psikê nabîne.
- 4-Xwendekar pirtûkan nakirin.
- 5-Postevan pakêtekê nayne.

C-Bi van peyvan hevokan saz bikin. *(Bu kelimelerle cümleler kurunuz.)*

- 1-Mamoste, anîn, pirtûk, yek.
- 2-Leyla, sêv, yek, dan.
- 3-Xwendekar, pirtûk, xwendin.
- 4-Psik, mişk, girtin, yek.
- 5-Dayîk, dan, xwarin, zarok.
- 6-Mamoste, fêr, yek, dayîn, xwendekar.

D-Bersiva erênî û neyênî bidin van pirsan. *(Bu sorulara olumlu ve olumsuz cevap veriniz.)*

- 1-Ma şagirt devê şûşeyê vedike?
- 2-Ma gerok bang li polisan dike?
- 3-Ma Zînê ji xwe re saetekê dikire?
- 4-Ma bavê te masiyekî tîne?
- 5-Ma zarok devê dolabê vedikin?